

Zitting 1981-1982 Nr. 44a

17 216

Verlenging en wijziging van de Wet op de niet-c.a.o.-inkomens (Stb. 1980, 712)

Nr. 44a

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 20 januari 1982

De leden van de fractie van het C.D.A. betreurden de late indiening van het wetsontwerp. Door de terugwerkende kracht tot 1 januari 1982 komen afspraken tussen werkgevers en werknemers over loonsverbetering, die meestal al voor Kerstmis worden gemaakt, weer op losse schroeven, zo stelden zij.

Ook ik betreur dat het wetsonwerp niet op een zodanig tijdstip kon worden ingediend dat afronding van de parlementaire behandeling voor 1 januari 1982 mogelijk was. Ik ben hier tijdens de behandeling in de Tweede Kamer, eind vorig jaar, reeds op ingegaan. Ik wijs er verder op dat aan de indiening van het wetsonwerp tot verlenging van de Wet niet-c.a.o.-inkomens onder andere inhoudende dat het Herzien besluit niet-c.a.o.-inkomens 1981 op basis van de verlengde wet van kracht zal blijven, in ruime mate aandacht is geschonken, zowel in het kader van het centraal overleg begin december, als bij de totstandkoming van het Besluit loonvorming 1982. Ook is eind december 1981 door mijn ministerie nog een afzonderlijk persbericht en een informatieblad uitgegeven, waarin de situatie met betrekking tot niet-c.a.o.-werknemers is uiteengezet. Ik heb er dan ook alle vertrouwen in dat werkgevers en werknemers, in de wetenschap dat bij totstandkoming van dit wetsontwerp het Herzien besluit van kracht blijft, geen daarvan afwijkende afspraken hebben gemaakt, die later weer terug gedraaid zouden moeten worden.

De leden van de C.D.A.-fractie gaven aan, met instemming kennis genomen te hebben van het voornemen de in het Herzien besluit 1981 aangebrachte versoepeling ten aanzien van incidentele loonsverhogingen ook voor 1982 te laten gelden. Zij achtten het juist dat de post incidenteel met betrekking tot leeftijd, dienst- of functie jaren en prestatiebeloning wordt verruimd.

Overeenkomstig mijn toezegging tijdens de Tweede-Kamerbehandeling zal in de adviesaanvraag aan het centraal georganiseerde bedrijfsleven over de verdere uitvoering van deze wet in 1982 de post incidentele loonsverhogingen als afzonderlijk aandachtspunt worden opgenomen, waarbij ik overigens aanteken dat, zoals ook deze leden opmerkten, met betrekking tot dit onderdeel de regelgeving reeds aanzienlijk is verruimd.

De leden van de C.D.A.-fractie steunden de opvatting dat ook voor niet-c.a.o.-werknemers een gelijkwaardig of afgeleid beleid moet worden gevoerd. Zij wezen daarbij op het psychologisch element in deze wetgeving. Ook zonder deze wet zouden hun inziens betrokkenen in het bedrijfsleven zich wel aan de algemene loonontwikkelingen hebben geconformeerd, zo stelden zij.

Wat dit laatste betreft merk ik op, dat weliswaar een bereidheid tot conformatie aan de algemene loonontwikkeling in beginsel aanwezig zal zijn, maar dit nog niet inhoudt dat zulks over de gehele linie het geval is. Derhalve acht ik verwachtingen, als door deze leden uitgesproken, op zich zelf onvoldoende. Een wettelijke ondersteuning van de paralleliteit in arbeidsvoorwaardenontwikkeling kan naar mijn oordeel bezwaarlijk worden gemist, zowel met het oog op de niet-c.a.o.-sector zelf, als ten opzichte van de c.a.o.-sector. Ik hecht dan ook sterk aan dit wetsvoorstel.

De leden van de C.D.A.-fractie achtten het gewenst dat de Minister uitlegt welke naar zijn mening de praktische betekenis van het wetsontwerp zal zijn nu hij een beperkte loonmaatregel heeft genomen. Moet de naleving van deze wet minutieus worden gecontroleerd, zeker met het oog op de kosten-batenverhouding, zo vroegen zij voorts.

Het antwoord hierop is dat, aangezien het Besluit loonvorming 1982 voor c.a.o.-werknemers en niet-c.a.o.-werknemers als regels geeft ten aanzien van prijscompensatie en vakantiebijslag, de in 1982 geldende besluiten op grond van de Wet op de niet-c.a.o.-inkomens alleen van belang zijn voor zover deze andere onderdelen van de arbeidsvoorwaarden regelen dan prijscompensatie en vakantiebijslag.

Wat de controle op de naleving van de wet betreft, stel ik mij voor dat deze op dezelfde wijze zal geschieden als in voorgaande jaren het geval was. Van de door de Loontechnische Dienst in te stellen onderzoeken zullen, zoals gebruikelijk, rapporten aan beide Kamers der Staten-Generaal worden toegezonden.

De leden van de V.V.D.-fractie herinnerden aan de bezwaren die zij reeds bij de eerste verlenging van deze wet in 1980 naar voren hebben gebracht en wezen op het feit dat de wet zelf en de verlenging daarvan zonder voldoende overleg met belanghebbenden in het bedrijfsleven zijn tot stand gekomen.

Welke activiteiten heeft het departement intussen ontplooid om, voordat eventuele verlenging weer aan de orde zou komen, met het bedrijfsleven te overleggen over de technische verbeteringen van deze wet, ten einde voorbereid te zijn op een eventuele verdere verlenging. Als er dergelijk overleg is geweest, in welke mate is dan overleg gepleegd met de groepen, die bij uitstek betrokken zijn bij de belangen van de werknemers, die niet onder een c.a.o. vallen, zo vroegen zij verder. Zij wezen daarbij op organisaties als de Vakcentrale voor Middelbaar en Hoger Personeel.

Ik betreur het dat over de wetgeving inzake niet-c.a.o.-inkomens, zowel de eerste wet als de verlengingen daarvan, geen advies van de SER kon worden gevraagd of kon worden afgewacht. De adviesaanvraag van de SER omtrent de eerste verlenging van de wetgeving, in augustus 1979, kon destijds door de SER niet tijdig vóór indiening van het desbetreffende wetsontwerp worden beantwoord, en eind vorig jaar ontbrak de tijd voor het kabinet om de SER nog advies te vragen vóór indiening van het thans voorliggende wetsontwerp. Opgemerkt zij echter dat het onderwerp, waar dit wetsontwerp betrekking op heeft als zodanig in juni 1979 onder de aandacht van de SER is gebracht, in het kader van de adviesaanvraag over een Raamwet op de inkomensvorming.

De betrokken SER-commissie heeft recentelijk de wetgeving inzake niet-c.a.o.-inkomens op de agenda geplaatst. Het lijkt mij in de rede te liggen af te wachten wat de uitkomst van deze besprekingen zal zijn. Mocht

daartoe op enigerlei wijze aanleiding bestaan, dan ben ik zeker bereid, zoals ik ook tijdens de Tweede-Kamerbehandeling heb opgemerkt, een eventueel interimadvies over dit deelonderwerp te ontvangen en te bestuderen. Volledigheidshalve wil ik nog wel onder de aandacht brengen, dat de uitvoering van deze wetgeving geschiedt na overleg met het centraal georganiseerde bedrijfsleven, waaronder de Raad voor Middelbaar en Hoger Personeel. De versoepelingen die onlangs in de besluiten zijn aangebracht, bij voorbeeld op het gebied van incidentele loonsverhogingen, zijn mede op advies van het centraal georganiseerde bedrijfsleven tot stand gekomen.

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen verder of de Minister van artikel 4 van de wet gebruik zal maken daar waar veranderde schaarsteverhoudingen wijziging in de beloningsschalen/systemen gewenst doen zijn.

Het is niet goed mogelijk om in algemene zin op voorhand te stellen dat in deze gevallen een vrijstelling dan wel een ontheffing gegeven zou kunnen worden. Of zulks mogelijk is hangt, zeker als het om individuele gevallen gaat, sterk af van de concrete omstandigheden van het geval. Overigens biedt reeds thans het Herzien besluit al mogelijkheden op dit gebied door middel van de vrijstellingen ter zake van periodieke loonsverhogingen, herwaardering van functies en functieclassificaties.

Dezelfde leden vroegen verder op welke wijze men kan voorkomen dat werkgevers zich achter de wettelijke bepalingen verschuilen om de betrokkene een marktconforme beloning te onthouden, waar aanpassing in de beloning van bepaalde kwaliteiten gewenst is, en zij verbonden hieraan de vraag of de Minister een dergelijke aanpassing niet nastreeft.

Zoals ik hiervoor aangaf, zijn er in het kader van de regelgeving voor niet-c.a.o.-inkomens bepaald wel mogelijkheden om de door deze leden bedoelde aanpassing te realiseren. Dat een werkgever zich wat dit betreft achter een wettelijke bepaling zou kunnen verschuilen, zou mijns inziens eerder duiden op een geringe behoefte tot aanpassing bij de werkgever dan op de noodzaak te komen tot een andere opzet van beloningssystemen, hetgeen naar ik heb begrepen de bedoeling van deze leden zou zijn. Werkgevers die de hier bedoelde aanpassingen niet wensen zouden zich, indien er geen wettelijke of andere bepalingen op dit punt zouden gelden, ongetwijfeld op andere gronden van een dergelijke beloningsaanpassing onthouden.

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen ten slotte op welke wijze de Minister zal handelen met de bepalingen ten aanzien van de incidentele loonsverhogingen en wezen in dit verband op de beperking tot 0,5% incidenteel. Zij vroegen daarbij of de Minister inhoud wil geven aan het besef, waarvan in het regeerakkoord wordt blijkt gegeven, dat de noodzakelijke doorberekening van de verstarring onder omstandigheden meer ruimte voor incidenteel nodig maakt.

In deze vraag moet ik tot mijn spijt een hardnekkig misverstand signaleren omtrent de mogelijkheden die het Herzien besluit biedt ten aanzien van incidentele loonsverhogingen.

Ik heb reeds eerder aangegeven dat voor wat betreft verhogingen op grond van leeftijd, dienst- en functie jaren alsmede op grond van bijzondere prestaties het Herzien besluit niet-c.a.o.-inkomens 1981 redelijke mogelijkheden biedt. Indien de werkgevers ter zake van deze verhogingen aanspraken van de werknemers overeenkomstig de in het besluit aangegeven voorwaarden (dat wil zeggen schriftelijk en naar objectieve maatstaven te meten) vastlegt, is hij ten aanzien van de *hoogte* van deze periodieken niet aan beperkingen gebonden. In gevallen waarin de werkgever om de een of andere reden deze aanspraken niet schriftelijk wil of kan vastleggen, zijn verhogingen op grond van leeftijd, dienst- of functie jaren niettemin mogelijk voor jeugdige werknemers, zij het gebonden aan een bepaald maximum,

terwijl verhogingen in verband met bijzondere prestaties eveneens mogelijk zijn, zij het gebonden aan een bepaald maximum, te weten 0,5% van de loonsom van de betrokken werknemers op jaarbasis.

Ik meen dat deze regeling voldoende ruimte biedt voor doorbreking van eventuele verstarring in de beloningsstructuur. Overigens zal dit punt opnieuw onder de aandacht van het centraal georganiseerde bedrijfsleven worden gebracht bij de adviesaanvraag over de verdere uitvoering van de wet in 1982.

Concluderend meen ik te kunnen stellen dat ook binnen het kader van de huidige niet-c.a.o.-wetgeving de *werkgever* voldoende ruimte wordt geboden om tegemoet te kunnen komen aan de verschillen in capaciteiten en inzet, zoals door deze leden bedoeld.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. M. den Uyl